

הלכות ברכת הפירות רבידריג

בתורת מפילה לדרבן אחר פטור מנמילת ידים שלא תיקנו לפת אלא כשאוכלה לטעור
הלב שסעודתה תגלה ומצווה תמיד ויש לחוש לסרך תרומה כמ"ש בס"י קנ"ח ט"ז):

יא וכל מפילה הנאכלת אחר אכילת העיקר אינה נפטרת בכרבתו אלא אם כן אוכלה
במקום שאכל העיקר ולא שינה מקומו ביתיים מחדר לחדר ע"ה כמו שלא היתה
נפטרת אם לא היתה מפילה מפני שעמידתו ממקומו הוא גמר סעודתו ומה שאוכל אחר"כ
סעודה אחרת היא כמו שנתבאר בסיומן קע"ח ט"ז.

אלא א"כ היא מפילה לדרבן הטעון ברכה לאחריו במקומו שאז אין עמידתו גמר סעודתו
כל שלא בידך ברכה האחרונה כמ"ש ט"ז:

ר"ג מי שיצא אם מוציא אחרים וכו' ד' סעיפים:

א על כל פירות ושאר אוכלים^א חוץ מפת^ב וכל משקין חוץ מיינ^ג אם האוכלים או
השותים הם שנים או יותר^ד אחד מכרך לכולם אע"פ שלא הסיבו על המטות.

ואפילו בימיהם שלא היה קבע לסעודה בלא הסיבה אם הם אורחים הסועדים אצל בעל
הבית^ה וכל אחד שולחן קמן לפניו שאינם יודעים קביעותם יחד עד שהסיבו יחדו וכל
זמן שלא נקבע יחד אין אחד פוטר את חברו בכרבתו^ו כפת ויין שהם חשובים ודרכם
לקבוע עליהם בהסיבה מפני חשיבותם^ז מ"מ כשאר דברים שאינם חשובים כל כך ואין
דרכם כל כך בהסיבה פוטר אחד את חברו בלא הסיבה.

ומ"מ צריך שיהיו קבועים יחד^ח בישיבה ולא בעמידה.

ובזמן הזה שאין דרכנו בהסיבה כלל^ט אין חילוק בין פת ויין לשאר דברים שבלא ישיבה
גם כשאר דברים אינו פוטר ובישיבה גם כפת ויין פוטר^י והוא שישבו כולם בשולחן אחד^י
או בלא שולחן במפה אחת^{יא} בדברים שדרך קביעות אכילתם היא על המפה ודברים
שדרך לקבוע עליהם אף בלא מפה כגון יין וכיוצא בו משישבו בקביעות יחד על הספסלים
או על הקתדראות^{יב} זה אצל זה זו היא קביעותם אבל לא כשישבו זה בכה זה בכה.

במה דברים אמורים בין הרשות אבל בין קידוש והברלה פוטר אחד את חברו אפילו

עד סעוף א.

עה תוס' ברכות מ"ד, א ד"ה באוכלי מ"א ס"ק ב. וכו"ה
בלוח ברה"ג פ"ד תפ"ז. סור ברה"ג פ"ג ה"ו.

עד סעוף א.

עו לעיל שם פ"ד ה"ו. ובסור ברה"ג שם: או שקבע עצמו
על העיקר (בלעיל שם פ"ח). וראה מ"א ס"ק ב.

סימן ר"ג

א כלשנא קמא וכו' יחזנו טג. א. ושכן דעת הר"ף
והרמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ב והרא"ש ברכות פ"ו סי'

ל' ורוב הפוסקים כמבואר בב"י סי' קע"ד ה"ה גרסין ובריש
סי' ר"ג. מור וש"ע סי' א.

ב לענין קביעות על הפת ע"ה הסיבה על המטות – ראה
לעיל סי' קסו סמ"ז.

ג לענין קביעות על היין – ראה לעיל סי' ר"ב ס"י.

ד רא"ש שם סור וש"ע שם.

ה רבי"ל בירושלמי ברכות פ"ו ה"ג, שכן פסקו לתמיד
רבינו יונה ר"ה ועוד אחר והרא"ש שם. משא"כ בעל
הבית. ע"ה עני ביתו, כדלעיל סי' קסו סמ"ז.

ו תוס' ברכות מב, א ד"ה הסנו. רבינו יונה שם בשם רבינו
יצחק. וראה גם לעיל שם. משא"כ במנינו שגילין לקבוע
רק כשגולם יושבים בשולחן אחד כדלקמן.

ז משנה ברכות זב, א.

ח רא"ש שם ופ"ח סי' ג. מור. ורדב"ש סי' קע"ד ס"ק ה.

ט משא"כ אר"י. כדלקמן בסוף המעוף.

י רש"י ברכות מג, א ד"ה שאני [שצריך ישיבה]. תוס'
חזקוני קו, ב סד"ה ושמע מינה [שצריך קביעות]. סור סי'

קעד [שצריך ישיבה]. רבינו ירחם תיב פי ח"ג [שצריך
קביעות]. הובא בב"י.

יא תוס' ברכות מג, א ד"ה הסנו. רבינו יונה שם. רא"ש
ברכות פ"ו סי' ל. וכדלעיל סי' קסו סמ"ז.

יב (ד"ו) [ב"י ד"ה ומ"ש אבל כל]. שו"ע שם.

יג תוס' רבינו יונה שם. מ"א ס"ק ב.

יד רבינו יונה שם. הרא"ה בפרקת הלוי (ע' קבה). שו"ע
סי' קסו ס"א. לעיל שם ובריש סי' קגז.

טו לשון הבריתא ברכות מג, א (דלא מהני כשדעתייהו
למעיקר משם לנקום סעודה). רש"י שם ד"ה שאני
(דמני בהו כשנקבעים שלא בשעת סעודה). וראה גם מ"א
ס"ק א.

תקצו הלכות ברכת הפירות ריג

בעמידה ואפילו אין עומדים במקום אחד אלא כל אחד בכיתו שאחד מקדש או מכריל בכיתו ומתכוין להוציא שכנו ושכנו שומע על הכוס שבידו ושותה¹⁰ הואיל והוא חובה ואינה בברכת הנהנין כמו"ש בס' רע"ג¹¹.

ואפילו אם כבר טעם המקדש או המכריל כמלא לוגמו ושוב אין השומעים צריכים לטעום אלא למצוה מן המוכרח¹² אעפ"כ נפטרים בברכתו אפילו בעמידה שמתוך שהם מצטרפים יחד לצאת ידי קדושו והכרלה מצטרפים ג"כ לצאת ידי ברכת היין¹³.

ויש אומרים¹⁴ שבשאר דברים חוץ מפת ויין אין אחד פוטר את חברו ואפילו הסיכו שבין שאין דרכם לקבוע עליהם כל כך אין קביעות מועלת בהם אלא א"כ באו בתוך הסעודה שמתוך שמועלת קביעות להפת מועלת ג"כ לשאר דברים¹⁵.

ואע"פ שהעיקר כסברא הראשונה¹⁶ נהגו במדינות אלו לברך כל אחד לעצמו בשאר דברים¹⁷ לחוש לסברא האחרונה חוץ משכר ומי רבש לפי שרגילין לקבוע עליהם אף בלא סעודה לפיכך מועלת בהם קביעות כמו ביין¹⁸.

ומ"מ אף כיון אם ב' או ג' נכנסים לבית אדם אחד ונותנים להם יין לשתות דרך עראי כל אחד מברך לעצמו¹⁹ אפילו יושבים בשולחן אחד שאין אחד פוטר חברו בכל הדברים אלא שגיבת קבע על דעת שלא לעקור מיד ממקום זה אפילו לילך לקבוע במקום אחר²⁰ ואצ"ל אם אין דעתם לקבוע כלל אלא לשתות בדרך עראי:

ב וכל זה בברכה ראשונה²¹ שדעתם להתחבר ולקבוע עצמן לאכול ולשתות יחד הרי קביעותם זו מצרפתם²² להחשב כגוף אחד²³ וברכה אחת לכולם אבל בברכה האחרונה כיון שכבר אכלו והם מתפרדים זה מזה אינן מצטרפים זה עם זה²⁴ להחשב כגוף אחד וצריך לברך כל אחד בעצמו על הנאת גופו ולא אמרו שיברך אחד לכולם אלא בפת שמברכים עליה ברכת המזון²⁵ ולא בשאר ברכות אחרונות שאינן חשובות בברכת המזון לומר עליהם נברך בתחילה²⁶.

ומ"מ בדיעבד²⁷ שבירך אחד ונתכוין להוציא השומעים והם נתכונו לצאת ידי חובתם²⁸ יצאו אם היו קבועים באכילתם קביעות המועלת לצרפם לברכה ראשונה²⁹.

א רצו למן ראש ברכות פ"ו סי' ג. ו"ו ומ"א סי' קננ
א סי' א. וז"ל לעיל סי' קסו סי"ד. סי' קצב ס"א.

ב ר"ן בפי' המשנה מגילה כ. ב. ר"ה אבל הגאונים.
ג גמרא תולין שם.

ד תוס' ברכות טב, א. ר"ה הסג, והרא"ש ברכות פ"ו
 סי' לג, בבבכות טג חטא דתלמידי דרב. והני רוקא

בשלישה (ממנע האמור לעיל סי' קצב ס"א) שנכנסו יחד
 (בלעיל סי' קצב ס"ב), וראה לעיל סי' קננ ס"ג, דמ"מ ירך

כ"א לעצמו מלה במלה עם המברך – ממים ברכת הין
 ואיך.

ה ונ"מ מצטרף לושין, בלעיל סי' קננ ס"ב ושי"ג.

ו שו"ת הרשב"א ח"א סי' רה. תשובות המיוחסות
 להרמב"ן סי' קצו. וראה גם לעיל סי' קסו ס"ג. סי'
 קננ ס"א.

ז בללקמן ס"ה.

ח עיי' ת"א סי' קסו ס"ק כח. וליעל סי' קסו סי' הוסף;
 וי"א שבכל מקום ואפילו לא נקבעו יחד יצאו י"ח

ביעבד. והעיקר כסברא הראשונה¹⁶, וראה לקמן סי' ג. שרף
 כשאל אבל לגמרי אינו מוציא ביעבד.

ט ת"א סי' דנע ס"ק יג.

י טי"ף י (שיכול להוציא שכנו). שם ס"ו (שברכת היין
 של קדוש רינה בברכת הנצות), וראה גם לעיל סי'
 קסו סכ"ג ושי"ג.

יא בלעיל סי' קפ ס"ה ולקמן סי' רעא סכ"ה ושי"ג.

יב תוס' ברכות טג, א. ר"ה האיל.

יג ראו"ד הל' ברכות פ"א ה"ב וכלשונו בתדא ברכות
 תג, א. ל"ד יתכן. תובא בב"י סי' קעד. רמ"א ס"א.

יד כ"א ליעצמו גם בפת אפי' כשקביעותם מועלת. ועי'
 שו"ע ס"א. ובלעיל תהלת המעוף – ש"ח דעת רוב
 הפוסקים.

יז ת"א שם. ועי' לעיל סי' קסו ס"ה. שעבשו נהגו לברך
 כ"א ליעצמו גם בפת אפי' כשקביעותם מועלת. ועי'
 א"ח ח"ד ע' כט.

יח ט"ז ס"ק ב. מ"א ס"ק ג.

יט אגודה הלוי' סי' קת. ת"א ס"ק ו.

כ גמרא שם. ת"א ס"ק א.

כז כדאיתא בגי' ב' בקדו' ברכות לט, א. מור שרע"ס ס"א.
כח תוס' תולין ק"ו, א. ר"ה שמע מנה וברכות תה, א. ר"ה

הלכות ברכת הפירות ר"ג תקצו

ואם אחד אינו יודע לברך בעצמו יוצא לכתחילה בברכת חבירו¹⁷ שקבע עמו¹⁸.
ועכשיו שההמון מולאזים מאוד בברכה אחרונה יש לעשות כן לכתחלה שיברך אחד בקול
רם להוציא כל השומעים אע"פ שיודעים לברך בעצמם¹⁹:

ג. כבר נתבאר בס' קצ"ו²⁰ שברכת הנהנין אינו יכול לברך להוציא חבירו ידי חובתו
אלא א"כ גם הוא חייב בברכה זו בין שהיא ברכה ראשונה או אפילו ברכה אחרונה
ממעט שנתבאר בס' קצ"ו²¹ ואפילו בדיעבד אם מי שלא נתחייב בברכה זו ביחד להוציא
השומעים אע"פ שנתכוונו לצאת בשמיעתם וגם ענו אמן לא יצאו²² שאף שהשומע
בעצמו²³ מ"מ כיון שברכתו היתה לבטלה²⁴ הרי לא שמעו ברכה הנהנה²⁵:

ד. אין אדם יוצא ידי חובתו בשמיעת הברכה אפילו ענה אמן אלא א"כ שמעה מתחילתה
ועד סופה²⁶ ונתכיון לצאת בה ידי חובתו²⁷ והמברך נתכיון להוציא²⁸.

והוא יוצא ידי חובתו בדיעבד אפילו לא ענה אמן²⁹.

(ולדברי האומרים שמצות של דבריהם א"צ כוונה³⁰ אע"פ שלא נתכיון המברך להוציא
וגם הוא לא נתכיון לצאת בה יצא בין בברכה אחרונה בין בברכה ראשונה³¹ כגון מי שנמל
פרי בידו לאלכו או מצוה לעשותו וקודם שהספיק לברך שמע ברכה זו מפי אחר המברך
לעצמו אין צריך לברך ויש לחוש לדבריהם וליוחד שלא ליכנס בספק ברכה לבטלה³²):

ה. לא הצריכו שיהיו המברך והשומעים קבועים יחד בישיבה אלא בהנאת אכלה ושתיה
שכל אחד נתנה עצמו אבל כמוגמר שכולם נהנים ביחד מהחיה הקולה מבני
פוטרי אחד את חבירו אפילו בעמידה ואפילו אינן קבועים במקום אחד אלא זה בכח וזה
בכח³³ וכן ברכת האור במוצאי שבת³⁴.

(ועוד שברכת האור אינה כברכת הנהנין ממש כי היא הנאה כעין חובה וממעט זה גם
בברכת הריח שבמוצאי שבת פוטרי אחד את חבירו³⁵ שלא בקביעות ישיבה³⁶ אפילו
מרחים זה אחר זה ואפילו שלא בשעת הברלה):

מז ר"ה שם. ב"י ר"ה ונ"ש רכנו שנתאן, שרע שם. ס"ז
ס"ק ג. וז"ל לעיל שם.
מח ברכות מה, ב. רמב"ם שם. שרע ס"ב. וראה גם לעיל
ס' רא ס"ה. ולענין קריש קדושה וברכה כדלעיל
ס' קד ס"ה. ולענין חרות הש"ק ראה לעיל ס' קבר ס"ז,
שצריך לענות אמן ומעבד רק שכוונו לברכותיו, ושי"ג. וראה
גם לעיל ס' ח ס"א ושי"ג.
מט מ"א ס"ו ס' ס"ק ג. וראה לעיל שם ס"ה ושי"ג.
נ ב"י ר"ה ונ"ש רבינו. וראה גם לקמן ס' תפא ס"ב ושי"ג.
וראה לעיל ס' קצנ ס"א לענין ברכת המזון דאורייתא.
נא ע"י לעיל ס' ו ס"ב. ולקמן שם: שיכון שלא לצאת.
וראה שם ס"ה. וראה תהלה ליהוד ס' ו ס"ד. ר"ש
הר"ר ס' ג. חקרי הלכות ח"ח מג. א. ח"ש ת. א. הע"ב
תתיח ע' 67. תתש ע' 51. וע' 69.
נב תוס' ברכות זב, א ר"ה הכוונה בשם הירושלמי ברכות
פ"ו ה"ג ר"ן נג, א ר"ה כל אחד. מ"א ס"ק א.
נג ברייתא ברכות נ, א. ונ"י לקמן ס' וצח ס"ב.
נד היינו דוקא כשעדיין לא הברל לעצמו, כמוכר לקמן
ס' וצח ס"ה. וראה שם ס"ב (ובק"א ס' ב) מעט
החילוק בה בין ברכת נ"י לברכה שם.
נח מ"א שם.

לו ברייתא ברכות מה, ב. מור ושרע ס' קצנ ס"א. לעיל
שם ס"א ושי"ג.
לז משמעותה בברייתא שם. וז"ל לעיל שם. וראה לעיל ס'
קצו ס"ג, שאם לא אכל לגמרי אינו מוציא את מי שאינו
בקי.
לח ס' ס"ק א. ולענין ברכת המזון, ראה לעיל ס' קצנ
ס"א.
לט סעף כו.
מ סעף ג.
מא מ"א ס"ק ז.
מב ראה לעיל ס' ח ס"א ושי"ג.
מג ר"ף וראש ספ"ג הר"ה.
מד ע"י מ"א ס"ק ז החילוק בין דין זה לדין שסב"י ור'
ס"ב (לעיל בשו"ע). וראה גם מ"א ס' רט ס"ק ה.
מה ברכות נג, ב. וזכ"ס פ"א מהל' ברכות ה"א. כסף
משנה שם (רדיוני אפילו ענה אמן). שרע ס"ב. וז"ל
לעיל ס' קצנ ס' וס' קצנ ס"א. לענין ברכת המזון, לעיל
ס' קצנ ס"ד לענין ברכת המוציא. לעיל ס' קבר ס"ב וס"ד
לענין תפלה, ושי"ג. ס' נג ס"ד לענין ברכות קריאת שמע.
מו ר"ה כפ, א. רמב"ם שם. מור ושרע שם.

תקצה

הלכות ברכת הפירות ריו

ז כל מקום שאחד פוטר את חברו בברכת הנהנין מפני קביעותם יחד או מפני שנהנים ביחד מצוה שאחד יכרך לכולם ולא כל אחד לעצמו¹¹ שנאמר ברכ עם הדרת מלך¹².

אבל בברכת המצות אם כל אחד עושה מצוה בפני עצמו אף שכולן מצוה אחת כגון שכל אחד מתעטף בציצית¹³ או לובש תפילין הרשות בידם אם רצו אחד מכרך לכולם¹⁴ כדי לקיים ברכ עם הדרת מלך¹⁵ ואם רצו כל אחד מכרך לעצמו

(כדי להרבות בברכות כי לעולם ירבה אדם בברכות הצריכות¹⁶ ואף שהשומע בעונה¹⁷ מ"מ המכרך הוא עוקר¹⁸ שהוא נעשה שליח לכולם להוציאם ידי חובתן¹⁹ וכולם מקיימים מצות הברכה על ידו וכאלו כולם מכרכים ברכה אחת היוצא מפי המכרך שפיו כפהם²⁰ וראוי יותר שיקיים כל אחד ואחד בעצמו מצות הברכה משקיימנה ע"י שליח²¹ שבין שכל אחד חייב בברכה זו לעצמו הרי זה ריבוי ברכות הצריכות ואינם דומות כלל לחזרת הש"ץ²² ולברכת היומן שנתבאר בסימן קצ"ב²³.

משא"כ בברכות הנהנין כשכולן קבועים יחד שהם נחשבים כגוף אחד²⁴ הנה ולכן די להם בברכה אחת כמ"ש בסימן קס"ו²⁵ אם כן אם יכרכו כל אחד לעצמו אינן ברכות הצריכות כלל כיון שהנאת כלם נחשבת כהנאת גוף אחד ע"י קביעתם יחד אלא א"כ תחילת קביעותם היתה על דעת שלא להצטרף לברכה אחת שאו נעשה כאלו לא נקבעו כלל יחד כמו שכתוב בסימן קצ"ג²⁶) אבל כשקבעו עצמן סתם נעשו כגוף אחד ואין מעלה כל כך בריבוי הברכות²⁷ ואף שאין בזה איסור ברכה שאינה צריכה כיון שכל אחד חייב בברכה זו וגם עכשו ששומעים הם בעונים מ"מ כיון שאין מעלה בריבוי הברכות צריך שיכרך אחד לקיים ברכ עם וכו'.

וכן כשכולם נהנים ביחד די בברכה אחת לכולם אף ע"פ שלא נקבעו יחד ואין מעלה כל כך בריבוי הברכות²⁸.

שער ברכת ה' ס' ד ס' ק' ע' ט. כג. הקרי הלבית היא יב, ב. הל' שחשיה עם ביאורי הלכות ע' טג. סה כנוסח מינוי שליחות וגם (ראה ש"ע אה"ע ס' קנה, סדר הגב סכ"ש סצ"דח). סו רמזנו בני יותר מבשלהו (קדושין מא, א). ראה גם לקמן ס' רנ ס"ד. ס' תלב ס"ה. ס' תנג סל"ג. ס' תם ס"ג. סז ראה לעיל ס' גג ס"ד: שישנע אותן ברכ עם שהיא הדרת מלך כשפ' שומעין מאחד. סח סעף א: שיש שבת וקולם יותר כשנצטרפין לברכה אחת. סט ר"ן בפ' המנשה מגילה כג, ב ד"ה אבל הדאנום. ע סעף יח. וראה שם הטעם שנהנו שבי"א מברך לעצמו. וראה גם ס' קפ ס"י. עא ס' זה בשע"ר לא הניע לדיעו, ועי' לעיל ס' קסו שם (ומצוין לכאן). ובת"י: בסיון קצו. בקה"ש הגיה – שמים המוסבר הוא לעיל אחרי "בסימן קצב", כרפוס הראשון מתחיל ענין מוסגר יאבל (כשקבעו), ומסים בתחלת הסעף ענין מוסגר יאבל (כשקבעו), ומוסים עב ראה ברכות מה, ב: הלוק ברכות ערף, אלא שביומן שאני. עג כדלעיל ס"ה וש"ג.

נו ש"לית מדרים מרומבונג (פראג) ס' ב (והנחת ברכת מדרים בסופו) בשם רוב"א (או ריב"ם) בשם ראב"ה. הובא בב"י ס' קצג ד"ה מצאתי: רמ"א שם ס"ב, סעף משנה הל' ברכות פ"א סוף ה"יב בשם הרמ"ק. וכו"ה לעיל ס' קסו ס"ח. נו משלי ד, בה, ברכות ג, א. נז אירחות חיים הל' ציצית ס' בה, (לנרסה) שו"ע ס' יז ס"ה, לפיכח הפ"י שם ס' ה. הלעיל שם ס"א. נט תוספתא ברכות פ"ו ה"ב, הובא ונתבאר באור ורעו (הל' ר"ה ס' רסב) מדרים מרומבונג (פראג ס' י) ואברדרים (סדר תפלות של הול ריש שער ג). מ"א ס' ג. וראה לקמן ס' תפס ס"א: ששערה ששעשין מצוה נבת אחת יכול אחד מהם לברך בשביל כולם (כלשון התוספתא הנ"ל, וכפירוש אחרות הנ"ל הדיינו רשות). סז ראה לק"ש חכ"ד ע' 97 הערה 18. סח כדלעיל ס' ריב ס"ה וש"ג. סט ראה לעיל ס' ה ס"ה וש"ג. סק ברכת נג, ב. מ"א ס' רא ס' ג. א"ר ס' רצ ס"ק א. וראה גם לעיל ס' ר"א ס"ה. סד ראה ב"ח סוף ס' תלד. וראה לקמן ס' תפס ס"א ששומע בעונה ערף מדין שליחות. וראה שיה השרה

הלכות ברכת הפירות ריג'ריד תקצט

ה"ה בברכות המצות^{טז} כשכולם מקיימים המצוה ביחד^{טז} כגון שמיעת קול שופר^{טז} או מגילה מצוה שאחד מברך לכולם בין התוקע או הקורא בין אחד מן השומעים וכן אם יושבים בסוכה אחת.

אבל אם רצו לקיים כל אחד המצוה בפני עצמו ולברך לעצמן הרשות בידם כגון שיקרא כל אחד המגילה לעצמו אם אין שם עשרה^{טז} או שיתקע לעצמו וכו' מ טוב שיקרא אחד לכולם לקיים ברב עם הדרת מלך^{טז} אע"פ שאין חיוב בדבר שאין לחייב אדם שיקיים המצוה המוטלת עליו ע"י שליח כשיכול לקיימה בעצמו^{טז} וכן בקדושה והבדלה וכל כיוצא בהן:

ז וכל זה כשכל אחד מקיים מצוה שלימה אבל אם בין כולם נעשית מצוה אחת שלימה אחד מברך לכולם בכל ענין ואין רשאים לברך כל אחד לעצמו כגון בני ביתו של בעל הבית שבודקין את החמץ בחדר הבית שלא נשלמה המצוה ולא יצא ידי חובת ביעור חמץ עד שיבערנו מכל הדרו^{טז}

(ואפילו רבים שעושים מצוה אחת שלימה לאדם אחד שכולן מוטלות עליו חובה כגון שמפרישין חלה מעיסותיו^{טז} או קובעים מזוזות בפתחיו או מלין את בניו בשעה אחת^{טז} אין רשאים לחלק אלא צריכין לעשות ביחד כדי שיברך אחד לכולם שכיון שלא יצא ידי חובת מצוה זו עד שיעשה כולם הרי לא נגמר המצוה עד שיעשה כולם ולכן די בברכה אחת ואסור לגרום ברכה שאינה צריכה).

(אבל אם מלין ב' תינוקות של ב' בני אדם רשאים לחלק ולמולם בזה אחר זה ולברך כל אחד לעצמו ונכון לעשות כן מטעם שנתבאר ביו"ד^{טז}):

רי"ד בכל ברכה צריך שיהיה שם ומלכות וכו' ב' סעיפים:

א כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה^א וכל ברכות הפותחות בברך צריך לומר גם מלכות בפתחתן^ב ואם לאו לא יצא חוץ מברכה ראשונה של תפילת יו"ה שאינה הוראה על הנאה או מצוה אלא על תביעת צרכיו של אדם כדי שיסדר שבחיו של מקום

עד ע"י מ"א סי' תרכ"א [א"ח"ל תרי"ט] ס"ק ג' וסי' ח"צ ס"ק י"ח.

ע"ה ע"י נוהלך בפרסם (לרבונו אשר ב"ר חיים) שער מ ה"ב סי' ט"ה, ונה"ר ישאל שבשולח מבי"ש ח"א סי' ק"ב. ונפרישים כן בתוספתא ברכות פ"ו ה"ב וראה אהלי שם ח"ג ע' ע"ד.

ע"ה שו"ע סי' תקפ"ה. ע"ה תשב"ץ סי' קעה. אהרות חיים ה"ל מגילה ופורים סי' כ"ה, שו"ע סי' תרפ"ט ס"ד.

ע"ה ח"א סי' תרפ"ט ס"ק י'. וכן שאחד יקרא לכולם מגילה מצוה שם אחד יברך לכולם, ומג"ל וראה הע"ב תש"מ ע' 461. תשס"ב ע' 48.

ע"ה שו"ע סי' תלב ס"ב. וע"ה ח"י ס"ק י"א. וע"ה לקמן שם.

פ"ה (ובסי' תקפ"ה סי' ט) ובקור"א שם ס"ק ב', שפסק ברעת הח"י תני"ל (ועלית שבת ואלה וצ"א בסי' תקפ"ה), שכיון שהמשלח כבר יצא בברכה אין עליהם חיוב ברכה כלל. וע"ה לקמן סי' רט"ג בקור"א ס"ק ה', המעם שכאן ובסי'

רט"ג סמ"ו הביא דעת המסורים שכל אחד טוהם חיוב בברכה על קיום המצוה מטעם ערבות (אלא שנפטרם בשמיעת הברכה). וראה הע"ב תשנ"ז ע' 89.
פ"ה ע"ה לקמן סי' תנ"ו ס"ד: ונה"ל שמגבל עיפה ועיפה מפרשת אשה אחרת ומברכת לעצמה. אהלי שם ח"ג ע"ה ק"ג. וראה ש"ת צנח צדק חו"ה סי' רל"ה. ונה"ל חמ"ו ע"ה קל"ד וא"ל. הע"ב שם.
פ"ה שו"ת הרא"ש כלל כ"ו ס"ד בשם רבינו שמחה. מור וש"ע יו"ד סי' רס"ה ס"ה. וע"ה שם ספק"ו בשם הר"ש ל.

סימן רי"ד

א רב בברכות מ, ב. מור וש"ע.
ב ר' יוחנן בברכות שם. תוס' שם ה"ה אצה. שכלי הל'קט רס"ו קס"ה. פסקי רי"ד ברכות שם. פסקי ריא"ז ברכות פ"ו ה"ג אות ד'. שלמי נגמרים (כ"ה, ב אות ב.). ראה לעיל סי' ו' ס"ו. סי' ס' מ"ג. וראה מי"מ מציונים.
ג שאין בה מלכות. ברכות א., אר"ש שם ר"ה דלית.